

ו. ושתהא אשה — ביום שהיא רגילה לאפות — משכמת ואופה.

ז. ושתהא אשה חוגרת כסינר, [דוגמת מכנסים קטנים].

ח. ושתהא אשה⁽⁶⁾ חופפת את שערותיה במסרק משום חציצה, ואחר כך טובלת במקוה.

ט. ושיהו רוכלין מחזירין [רוכלים המביאים בשמים לנשים להתקשט בהם, מותרים לחזור] בעיירות, ולא יוכלו הרוכלים המקומיים לעכב עליהם.

י. ותיקן טבילה לבעלי קריין, ומפרש לה לקמן.

ולא כברייתא]: רבי תנחום ורבי בריים אמרי משום זקן אחד, ומנו רבי יהושע בן לוי: עשרה תנאין התנה יהושע.

עשרה תקנות תיקן עזרא, וטעם התקנות מתפרש בהמשך:

א. שקורין בתורה במנחה בשבת.

ב. וקורין בתורה בשני וחמישי.

ג. ודנין בשני וחמישי, זמן קבוע של ישיבת בית דין בעיירות, הוא בימי שני וחמישי.⁽⁴⁾

ד. ומכבדים את הבגדים לכבוד שבת בחמישי בשבת.⁽⁵⁾

ה. ואוכלין שום בערב [בלילי] שבת.

“שלא היו קבועין תחילה בכל יום אלא בעיר אחת, והוא תיקן בכל עיר ועיר בשני וחמישי”.

5. נחלקו הראשונים בפירושה של תקנה זו: דעת המאירי: תקנה היא שלא ימתינו עד ערב שבת, כדי שיהא יום זה פנוי כולו להכנת צרכי שבת, וכן היא דעת הרמב"ם והשולחן ערוך.

דעת רבינו יהונתן [ב"שיטה מקובצת"]: היתר הוא לבני המשמר העובד בבית המקדש באותו שבוע, שאם כי אסורים לכבס ולספר כל אותו שבוע, כדי שלא ייכנסו לשבוע זה כשהם מנוולים, מכל מקום מחמישי ואילך מותרים הם בכיבוס מפני כבוד השבת, ואין די בהיתר ביום ששי, היות וביום זה עסוקים הם בהכנות לצרכי השבת.

6. הטעם שלא הזכירו אלא אשה, ולא אנשים הטובלים לתרומה וקדשים, ובענין אם התקנה היא רק בנידה, או אף בכל אשה החייבת טבילה, ראה מה שצויין ב"ספר המפתח”.

למלך” [בכורים ב יא] תמהו על הרמב"ם, שכתב [נזקי ממון ה ג] כדברי רבי יהושע בן לוי: “עשרה תנאים וכו'”, והוא עצמו פסק בהלכות בכורים [ב יא] כדעת רבי יוחנן, וזה שלא כמסקנת הגמרא, ונשארו בצ"ע; וראה ב"אבן האזל" [נזקי ממון שם] שהאריך הרבה ביישוב דעת הרמב"ם.

4. הביא המאירי מדברי הגמרא בכתובות ג א, שקודם תקנת עזרא היו בתי דינים קבועים בכל יום, והוא תיקן שלא יהיו קבועים אלא בשני וחמישי, כדי שלא יתבטלו ממלאכתם כל ימות השבוע.

ומיהו אין כן דעת התוספות בכתובות שם, שהקשו: וכי אטו בא עזרא למעט את ישיבת בית הדין! ? ופירשו, שמתחילה לא היו קבועים שם, אלא לפי הענין והצורך היו מתכנסים; וראה גם ברש"י שם שפירש את לשון הגמרא שם: “קודם תקנת עזרא שבתי דינין קבועין בכל יום”: “כלומר: שקביעות כל הימים שוה”; ועוד פירשו שם בשם ר"י, וכן פירשו התוספות כאן: